

Det må nok anses for uafklaret, om denne pligt er ubetinget, eller om grundloven lever plads for en vis vurdering af, om det i et bredere perspektiv nu også vil være en hensigtsmæssig fremgangsmåde at skride til opløsning i stedet for at gribe ind med andre midler.

Det var nogle bemærkninger om betingelser for, at en forening kan opløses ved dom. Et andet spørgsmål er, hvad retsvirkningerne er af en sådan opløsning. Om dette spørgsmål kan jeg sige, at hvis en forening opløses, så ophører den særlige retsorden, som foreningen udgør, med at eksistere, og medlemmernes rettigheder og pligter efter foreningens vedtægter holder op med at gælde.

Straffeloven indeholder også enkelte bestemmelser om spørgsmålet. Det følger således af straffelovens § 75, at der kan ske konfiskation af foreningens formue, arkiver, protokoller og lignende, når den er opløst ved dom. Og efter straffelovens § 132 a straffes man, hvis man deltager i fortsættelsen af en forenings virksomhed, efter at den er opløst. Den, der efterfølgende indtræder i en sådan forening, straffes også efter bestemmelsen.

Spørger man så mere konkret, om der på baggrund af den foreliggende sag er grundlag for at tage skridt til opløsning af Hizb-ut-Tahrir, må jeg sige, at det kan der efter regeringens opfattelse ikke på nuværende tidspunkt gives et nærmere svar på. I første række må politiets efterforskning gå sin gang med henblik på afklaring af, om der er grundlag for at rejse tiltale mod enkeltpersoner i foreningen for overtrædelse af straffeloven, og i givet fald må straffesagerne føres til ende.

Spørgsmålet om, hvorvidt der kunne være grundlag for at indlede en sag om opløsning på grundlag af de udtalelser fra foreningen, som vi her taler om, kan selvsagt ikke afklares, før vi har domstolens vurdering af, om der overhovedet foreligger et strafbart forhold. Næste fase ville i givet fald være en meget grundig undersøgelse af, om udtalelserne af den foreliggende karakter kan siges at være et egentligt led i foreningens øjemed, eller om der kan være tale om et mere enkeltstående forhold i en forening, der ikke i øvrigt betjener sig af ulovlige metoder.

Jeg vil endelig nævne, at det efter retsplejeloven er den almindelige anklagemyndighed, der har kompetencen til at rejse sager ved domstolene om opløsning af foreninger. Det vil altså i første række være op til anklagemyndigheden at tage stilling til spørgsmålet.

Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at nå længere i den juridiske udredning, og som følge heraf mener jeg heller ikke, at man kan nå længere i forhold til de spørgsmål, som beslutningsforslaget lægger op til en afklaring af.

Før jeg afslutter mit indlæg, kan der imidlertid være grund til at sige, at det rejste spørgsmål for mig at se ikke kun drejer sig om hårfin forfatningsret. Jeg synes også, der er grund til at fremhæve nogle mere generelle og dermed også nogle mindre juridiske synspunkter om sagen: For det første må det være en grundlæggende betragtning, at opløsning af en forening må anskues som en foranstaltning, der kun i sjældne undtagelsestilfælde kan være et værktøj for et demokratisk samfund. Vi har en lang tradition for ikke at lade små grupper af mennesker, som ikke respekterer vore spilleregler, ødelægge vores meget udstrakte foreningsfrihed, og den tradition skal vi værne om.

Kl. 16.10

Vi bekæmper uacceptable udtalelser som de foreliggende ved at holde fast i vores egne grundholdninger om åbenhed og tolerance, og om nødvendigt slår retsordenen ned på de ansvarlige enkeltpersoner. Man forbyder ikke folk at slutte sig sammen i foreninger. Derfor er opløsning af foreninger mildt sagt ikke hverdagskost i Danmark, det er senest sket i 1924 og i 1941, hvor henholdsvis en forening for homoseksuelle og kommunistiske foreninger og sammenslutninger blev opløst, i det første tilfælde ved dom, i det andet tilfælde ved lov.

Endvidere er det et spørgsmål, hvad der egentlig ville være at opnå ved et forbud. Hizb-ut-Tahrir ville, som jeg redegjorde for før, retligt set ophøre med at eksistere, foreningens formue ville kunne konfiskeres, og der ville være mulighed for at straffe personer, som fortsat var medlemmer af foreningen, men personerne som sådan ville jo fortsat være der, og det er som bekendt mennesker af kød og blod og ikke juridiske konstruktioner som f.eks. foreninger, der begår lovovertrædelserne.

Jeg tror ikke, der er nogen grund til at tro, at problemerne med disse enkeltpersoner vil blive mindre eller enklere at håndtere, formentlig tværtimod. Det er nu en gang lettere at bekæmpe og eventuelt retsforfølge udtalelser, der kommer åbent frem, end udtalelser, som i mere eller mindre anonym form kommer til udtryk gennem undergrundsbevægelser, hvis ansvarlige ledere det kan være vanskeligt eller umuligt at finde.